Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
C sērija

C/2025/4203

20.8.2025.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums

Jauns rīcības plāns Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanai

(pašiniciatīvas atzinums)

(C/2025/4203)

Ziņotāja: ***Sophia REISECKER***

Padomnieki	Wolfgang GREIF (II grupas ziņotājai) Jukka AHTELA (I grupai)
Pilnsapulces lēmums	5.12.2024.
Juridiskais pamats	Reglamenta 52. panta 2. punkts
Atbildīgā specializētā nodaļa	Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	22.5.2025.
Pieņemts plenārsesijā	18.6.2025.
Plenārsesija Nr.	597
Balsojuma rezultāts (par/pret/atturas)	147/36/53

1. Ievads

1.1. Lai gan Eiropas sociālo tiesību pīlāra (ESTP) proklamācijas apsvērumi joprojām ir spēkā un rīcības plāns ir devis impulsu ES apņēmībai sociālā progresa jomā, joprojām pastāv nepilnības un problēmas, tostarp īstenošanas ziņā. Lai gan ir panākts progress virzībā uz nodarbinātības pamatmērķa sasniegšanu, citās jomās progress nav bijis pietiekams, it īpaši attiecībā uz nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku skaita samazināšanu par 15 miljoniem. Vēl ir daudz darāmā, ja ES un dalībvalstis vēlas sasniegt un pilnībā īstenot ESTP mērķus un principus. Lai veidotu pamatu turpmākiem pasākumiem, ir rūpīgi un objektīvi jāizvērtē iepriekšējā rīcības plāna īstenošana.

1.2. Šā atzinuma mērķis ir sniegt ieguldījumu jaunajā rīcības plānā, par ko paziņojusi Eiropas Komisija, un sniegt ieteikumus iniciatīvām attiecīgos līmeņos. EESK uzskata, ka tās ieteikumi politikas un pārvaldības jomā būtu jānosaka par prioritāti, izstrādājot jaunu tālredzīgu ESTP rīcības plānu, kas vērsts uz pieņemto sociālo normu un standartu īstenošanu un izpildi un vajadzības gadījumā to novērtēšanu un atjaunināšanu atbilstoši sabiedrības mainīgajām vajadzībām un jaunajām ģeopolitiskajām un ekonomiskajām problēmām.

1.3. Pasākumos jāievēro kompetenču sadalījums starp ES un dalībvalstīm, kā arī subsidiaritātes un proporcionalitātes principi un jākoncentrējas uz devumu vispārējās konkurētspējas un Eiropas ekonomikas un sociālā modeļa ilgtspējas stiprināšanā. Kopējā izpratne par to, ka konkurētspēja un sociālais progress ir cieši saistīti, ir pamats konkrētiem centieniem palielināt nodarbinātību, veicināt sociālo progresu un kāpināt ražīgumu, kā norādīts Dragi ziņojumā.

1.4. Tā kā Eiropa saskaras ar daudzām problēmām, EESK uzsver, ka ESTP sākotnējie mērķi joprojām ir spēkā, un iestājas par holistisku pieeju, kas ietver taisnīgumu, konkurētspēju, drošību un iekļautību Eiropas sociālā modeļa ietvaros. Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānam būtu jāpalīdz veicināt tādu vidi, kurā visi attiecīgie dalībnieki, tostarp publiskās iestādes, var uzņemties savus sociālos pienākumus un uzņēmumi var izmantot savu produktivitātes potenciālu un radīt kvalitatīvas darbvietas. Šajā saistībā jāturpina iekļaujoša ekonomikas izaugsme, kas balstīta uz stabiliem vienotā tirgus, pētniecības un inovācijas pamatiem un ko atbalsta strukturālas reformas, kuras paaugstina nodarbinātības līmeni un sekmē piekļuvi prasmēm, vienlaikus nodrošinot taisnīgu un raitu darba tirgus un sociālā nodrošinājuma sistēmu darbību. Sociālais dialogs dažādos līmeņos var būt izdevīgs, palīdzot Eiropai pielāgoties pārmaiņām darba dzīvē, kā arī kalpojot par atbildīgas pārmaiņu pārvaldības instrumentu.

2. **Politikas ieteikumi**

2.1. ***Vienlīdzīgas iespējas un piekļuve darba tirgum***

2.1.1. **Ienākumu nevienlīdzības samazināšana un dzimumu līdztiesības veicināšana**. Lai gan šajā jomā jau ir pieņemtas vairākas iniciatīvas, rīcības plānā būtu jāiekļauj turpmāki pasākumi, lai mudinātu dalībvalstis novērst ienākumu nevienlīdzību un samazināt nodarbinātības nevienlīdzību starp vīriešiem un sievietēm. Eiropai ir vajadzīga jauna dzimumu līdztiesības stratēģija laikposmam pēc 2025. gada, ņemot vērā arī intersekcionalitāti. Lai maksimāli izmantotu Darba samaksas pārredzamības direktīvu, ir vajadzīgs regulārs dialogs starp dalībvalstīm un Eiropas Komisijas atbalsts direktīvas interpretēšanā un īstenošanā.

2.1.2. **Vienlīdzīgas attieksmes veicināšana**. Lai gan Eiropas Komisija ir norādījusi, ka tā atsauks priekšlikumu vienlīdzīgas attieksmes direktīvai, kas tiek apspriesta kopš 2008. gada, EESK joprojām aicina izstrādāt efektīvus instrumentus diskriminācijas apkarošanai, tostarp ārpus darba vides.

2.1.3. **Nodarbinātības mērķi un aktīva darba tirgus integrācija**. Jāveic pasākumi, lai darba tirgos varētu novērst darbaspēka un prasmju nepietiekamību, vienlaikus cenšoties arī samazināt to cilvēku skaitu, kurus apdraud nabadzība un sociālā atstumtība. Darba tirgus politikas mērķim jābūt neaktīvu personu un bezdarbnieku iesaistīšanai darbā, tostarp pastiprinot prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju un piedāvājot stimulus labākai reintegrācijai darba tirgū un pienācīgu aktivizācijas atbalstu ātrai darba gaitu atsākšanai. Izšķiroša nozīme ir efektīviem publiskajiem nodarbinātības dienestiem, un tiem ir vajadzīgi pietiekami resursi un atbilstošs personāls. Būtu jāparedz īpaši pasākumi un atbalsts personām ar invaliditāti. Lai panāktu progresu ESTP 13. principa īstenošanā, EESK atkārtoti ierosina, pienācīgi ņemot vērā dažādās kompetences, uzlabot dalībvalstu bezdarba apdrošināšanas shēmu svarīgākos elementus. Tas nozīmē, ka dalībvalstīm ar Eiropas Komisijas atbalstu būtu jāizvērtē un jāpārbauda standarti attiecībā uz šīm shēmām, tostarp augstāki neto ienākumu aizvietojamības rādītāji, pienācīga ilguma pabalsti, augstāka seguma likme, kā arī apmācība un atbalsts darba meklētājiem pārejā uz darba tirgu.

2.1.4. **Sociālā nodrošinājuma regulējuma koordinācijas atjaunināšana**. EESK mudina dalībvalstis pabeigt sociālā nodrošinājuma regulējuma koordinācijas uzlabojumus. Tajā būtu jāņem vērā iekšējā tirgus attīstība un darba ņēmēju brīva pārvietošanās, lai aizsargātu pārnesamas sociālā nodrošinājuma tiesības, kas ļauj pārrobežu darba ņēmējiem veikt iemaksas un netraucēti piekļūt sociālajiem pabalstiem Eiropas Savienībā.

2.1.5. **Taisnīgas pārkārtošanās politikas pasākumu kopuma veicināšana.** EESK atkārtoti aicina izstrādāt efektīvu darba pasaulei paredzētu politikas pasākumu kopumu, ar ko tiktu atbalstīta digitālā un zaļā pārkārtošanās. Tas ietver pārmaiņu prognozēšanu un pārvaldību, sociālo dialogu un darba koplīguma slēgšanas sarunas kā pamatprincipus un taisnīgas pārkārtošanās iniciatīvu integrēšanu Eiropas sociālo tiesību pīlāra un Eiropas pusgada īstenošanā ([1]). Pilnībā jāīsteno Sociālās ekonomikas rīcības plāns ([2]).

([1]) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums – Ceļā uz tiesību akta priekšlikumu par taisnīgu pārkārtošanos un uz ES politikas instrumentiem, kas Eiropas zaļo kursu padarītu sociālāku (pašiniciatīvas atzinums) (OV C, C/2025/772, 11.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/772/oj).

([2]) COM(2021) 778 final un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ekonomikas, kas darbojas cilvēku labā, veidošana. Rīcības plāns sociālajai ekonomikai"" (COM(2021) 778 final) (OV C 323, 26.8.2022., 38. lpp.).

2.1.6. **Prasmes un kompetences**. Ņemot vērā straujo tehnoloģisko attīstību, pāreju uz zaļo ekonomiku un demogrāfiskās pārmaiņas, cilvēku prasmes un kompetences ir būtiskākie Eiropas sociālā tirgus modeļa konkurētspējas un ilgtspējas faktori. Lai risinātu šīs problēmas, valstu izglītības un apmācības sistēmās ir vajadzīgas vērienīgas reformas, kas jāizstrādā ciešā sadarbībā ar sociālajiem partneriem.

2.1.7. **Veicināt piekļuvi apmācībai un mūžizglītībai un investīcijas tajās.** EESK jau ir ieteikusi, lai piekļuve pastāvīgai izglītībai un mūžizglītībai tiktu veicināta kā ES līmenī atzītas un valstu līmenī nodrošinātas individuālas tiesības ikvienam. Tas ļaus cilvēkiem neatpalikt no digitālās un mākslīgā intelekta attīstības norisēm ([3]) un tikt galā ar zaļās pārkārtošanās radītajām pārmaiņām darba tirgū. Tas ir īpaši svarīgi cilvēkiem, kuri atrodas vistālāk no apmācības un darba tirgus, tostarp jauniešiem, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu. Eiropas sociālo tiesību pīlāra mērķus nevar sasniegt bez lielākiem publiskā un privātā sektora investīcijām izglītībā un lielākas darba devēju un sociālo partneru apņemšanās palielināt mācīšanos un apmācību darbavietā. Turklāt EESK mudina dalībvalstis izveidot sistēmas, lai sniegtu pietiekamu finansiālu atbalstu dzīves dārdzības segšanai, izmantojot tiesības uz pabalstiem, it īpaši saistībā ar ilgākiem izglītības un apmācības periodiem.

2.2. ***Taisnīgi darba nosacījumi***

2.2.1. **Nodarbinātu personu nabadzības apkarošana**. EESK uzskata, ka ievērojami jāsamazina nodarbinātu personu nabadzības riska rādītājs, ko nosaka daudzi faktori. Tam ir vajadzīga holistiska pieeja, samazinot nestandarta nodarbinātību, nodrošinot adekvātu minimālo algu un veicinot labāku pāreju no vienas darbvietas uz citu, uzlabojot darba apstākļus un turpinot ieguldīt apmācībā un prasmju pilnveidē, it īpaši mazāk produktīvās nozarēs. ES līmenī jāvirza attiecīgas iniciatīvas, lai noteiktu kopējus minimālos standartus dalībvalstīs. EESK aicina pienācīgi īstenot direktīvu par adekvātu minimālo algu.

2.2.2. **Taisnīgu darba apstākļu uzraudzība un nodrošināšana, kvalitatīvu darbvietu radīšana un nedroša darba apkarošana**. Šajā jomā jau ir veikti vairāki pasākumi. Būtu jāveic pienācīga īstenošana, juridiskas un administratīvas pārbaudes un izpilde valstu līmenī, lai nodrošinātu, ka darba ņēmējiem ir stabilas darbvietas, droši darba apstākļi, tostarp attiecībā uz jauniem riskiem darbā, ar pienācīgu un paredzamu atalgojumu un labi funkcionējošu organizētu viedokļa pārstāvību darbavietā. Ir vajadzīga lielāka apņemšanās pievērsties taisnīgiem un pienācīgiem darba apstākļiem, it īpaši ņemot vērā notiekošo to līgumu dažādošanu, no kuriem liela daļa veido nedrošu un nestandarta nodarbinātību. Tas it īpaši attiecas uz Platformu darba direktīvas īstenošanu un uzraudzību. Lielāks uzsvars jāliek uz kvalitatīvu darbvietu radīšanu, tostarp atbalstot apmācību, kvalifikācijas celšanu, uz jaunām tehnoloģijām balstītu darbvietu un uzņēmējdarbības attīstību. EESK ierosina rīcības plānā noteikt papildu "kvalitatīvu darbvietu mērķi" un mudina Eiropas Komisiju sadarboties ar sociālajiem partneriem un *Eurofound*, lai analizētu un izstrādātu lietderīgus un īstenojamus rādītājus šajā jomā.

2.2.3. **Nodrošināt piekļuvi kvalitatīvām veselības aprūpes sistēmām/aprūpei un atbilstošu personālu šajā nozarē**. Eiropas Komisijai būtu jābalstās uz Eiropas Aprūpes stratēģiju, mudinot dalībvalstis vairāk ieguldīt "aprūpes ekonomikā" saskaņā ar SDO rezolūciju par pienācīgas kvalitātes nodarbinātības veicināšanu aprūpes ekonomikā ([4]). Atbilde uz darbinieku būtisko nepietiekamību varētu būt ES mēroga ieteikumu ieviešana, lai atbalstītu un virzītu dalībvalstis to centienos uzlabot veselības aprūpes speciālistu stāvokli, radot pienācīgas darbvietas ar taisnīgām algām un pievilcīgiem apmācības modeļiem, kas tiek atbalstīti ar labi izstrādātu migrācijas politiku. EESK aicina veikt ieteikumu vidusposma novērtēšanu, balstoties uz atziņām, kas gūtas, uzraugot, cik lielā mērā ir sasniegti Barselonas mērķi un vispārējie ilgtermiņa aprūpes reformu mērķi. Turklāt ir vajadzīgas iniciatīvas, kas pievērstos nodarbinātības nestabilitātei un darba ņēmēju nodarbināmībai un veicinātu kvalitātes kontroli augošajā ilgtermiņa aprūpes un palīdzības jomā, pirmām kārtām novēršot negodīgu uzņēmējdarbības praksi šajā jaunajā nozarē tur, kur šāda prakse pastāv.

([3]) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes lēmumam par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm" (COM(2023) 599 final – 2023/0173 (NLE)) (OV C, C/2023/870, 8.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/870/oj), 1.9. punkts, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plāns"" (COM(2021) 102 final) (OV C 374, 16.9.2021., 38. lpp.), 2.1.7. punkts.

([4]) SDO rezolūcija par pienācīgas kvalitātes nodarbinātības veicināšanu aprūpes ekonomikā.

2.2.4. **Darba aizsardzības uzlabošana.** Lai mazinātu riskus darbā, ir vajadzīgas preventīvas stratēģijas, tostarp izpratnes veicināšana. Vīzija ir nulle bojāgājušo un nelaimes gadījumu darbā. Jāpastiprina cīņa pret arodslimībām, it īpaši attiecībā uz kancerogēniem produktiem un vielām, patogēniem un bīstamiem slimību izraisītājiem. Turpinot atbalstīt brīvprātīgas vienošanās, būtu pastāvīgi jāuzrauga Kancerogēnu un mutagēnu direktīva (KMD), iesaistot sociālos partnerus un zinātniekus.

2.2.5. **Jaunu risku novēršana darbā, pamatojoties uz apspriešanos ar sociālajiem partneriem**. Uzlabota veselības aizsardzība darbā padara uzņēmumus konkurētspējīgākus. Tas attiecas arī uz jauniem riskiem un psihoemocionālās veselības problēmām, it īpaši saistībā ar jauno tehnoloģiju izmantošanu. EESK iesaka nodrošināt tiesības būt bezsaistē, kas ne tikai aizsargā darba ņēmējus, bet arī var palielināt ražīgumu. EESK aicina Eiropas Komisiju ierosināt direktīvu par psihosociālajiem riskiem. Tajā būtu jānosaka saistoši pienākumi identificēt psihosociālos riskus, veicot pienācīgus riska novērtējumus un iesaistot darba ņēmējus un arodbiedrības. Jaunus riskus rada arī klimata pārmaiņas, un jāpievēršas jautājumam par darbu ekstrēmās temperatūrās.

2.2.6. **Uzlabot jauniešu nodarbinātības iespējas un nodarbinātības kvalitāti**. EESK ir vairākkārt aicinājusi nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret jauniešiem darba tirgū ([5]), tostarp novēršot riskus, kas saistīti ar nestandarta darbu, kurš savukārt saistīts ar paaugstinātu nenoteiktību, tostarp piespiedu nepilna laika un pagaidu nodarbinātību. Rīcības plānā būtu jāpievēršas jauniešu, it īpaši jauniešu, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu ([6]), nodarbinātības situācijai dažādos aspektos, piemēram, pārejai no izglītības uz nodarbinātību, vajadzībai pēc kvalitatīvām darbvietām un atbilstošai sociālajai aizsardzībai, kas spēj aizsargāt jauniešus pat periodos, kuros viņi nestrādā. Saistībā ar ierosināto Stažēšanās direktīvu EESK aicina izstrādāt spēcīgu juridisku iniciatīvu, kas nodrošinātu, ka stažieri, kuri veic darbu, nav izslēgti no darba ņēmēju tiesību piemērošanas jomas.

2.2.7. **Pasākumi attiecībā uz cilvēkcentrētu mākslīgo intelektu**. Ņemot vērā MI sistēmu un jaunu topošo tehnoloģiju plašo potenciālu, ir vajadzīga pieeja, kas ļautu novērst negatīvas sekas, kuras šo tehnoloģiju izmantošanas dēļ varētu rasties darba ņēmējiem. Ar leģislatīvām iniciatīvām būtu jānovērš nepilnības darba ņēmēju tiesību aizsardzībā darbavietā un jānodrošina, ka visu cilvēka un mašīnas mijiedarbību laikā kontroli saglabā cilvēks ([7]).

2.2.8. **Taisnīgas darba ņēmēju mobilitātes nodrošināšana.** EESK atzinīgi vērtē Eiropas Parlamenta aicinājumu pārskatīt Eiropas Darba iestādes pilnvaras, lai tās būtiski stiprinātu. Šis aicinājums nozīmētu ļaut tai izmeklēt iespējamos ES tiesību aktu pārkāpumus vai nepiemērošanu un pēc savas iniciatīvas sākt un veikt izmeklēšanu un pārbaudes pārrobežu lietās, iepriekš informējot kompetentās valstu iestādes.

2.3. *Sociālā aizsardzība un iekļaušana*

2.3.1. Sīki izstrādāti priekšlikumi ir iekļauti citos EESK atzinumos, pirmkārt, atzinumā SOC/829 par tematu "ES nabadzības apkarošanas stratēģija". Minētais ietver pasākumus, ar kuriem paredzēts:

— stiprināt vispārējos centienus palielināt nodarbinātības iespējas, iespēcinot un aizsargājot neaizsargātas grupas;

— apkarot nabadzību bērnu un jauniešu vidū, pilnībā īstenojot Garantiju jauniešiem un Garantiju bērniem, tostarp veicot pienācīgas investīcijas kvalitatīvos, cenas ziņā pieejamos un piekļūstamos bērnu aprūpes pakalpojumos;

— cīnīties pret nabadzību vecumdienās, sociālo atstumtību un vientulību un nodrošināt, ka pensiju reformas, kuru pamatā ir finansiālā ilgtspēja, neapdraud vecāka gadagājuma cilvēku dzīves līmeni;

— nodrošināt vispārējas nozīmes pakalpojumus – publiskos, privātos un sociālos uzņēmumus – ar mērķtiecīgām investīcijām;

([5]) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Vienlīdzīga attieksme pret jauniešiem darba tirgū" (informatīvs ziņojums) (OV C 293, 18.8.2023., 48. lpp.); *Workers' Rights for the XXI century (European Youth Forum, position paper 12/2024)*.

([6]) https://www.youthforum.org/policy-library/youth-guarantee-how-to-support-young-people-finding-a-pathway.

([7]) EESK atzinums *"E. Letta ziņojuma un M. Draghi ziņojuma par ES vienotā tirgus darbību un konkurētspēju novērtējums"* (OV C, C/2025/2004, 30.4.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2004/oj).

— lai izveidotu ESTP "cenas ziņā pieejamu mājokļu mērķi" un apkarotu bezpajumtniecību, veicināt dalībvalstu rīcībpolitikas, ar kurām nodrošina piekļuvi sociālajiem mājokļiem un palīdzībai mājokļu jomā tiem, kam tā vajadzīga;

— nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi enerģijai un garantēt energoapgādes drošību par pieņemamām cenām;

— atjaunot un stiprināt *AccessibleEU* ([8]).

3. **Ieteikumi pārvaldības jomā**

3.1. **Sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības iesaiste**. EESK vienmēr ir uzsvērusi, ka sociālajam dialogam visos līmeņos ir būtiska nozīme taisnīgas un iekļaujošas sabiedrības veicināšanā un izaugsmes, produktivitātes, nodarbinātības un konkurētspējas sekmēšanā. Komiteja atbalsta sociālās jomas ieinteresēto personu pilnvērtīgu dalību sociālās politikas veidošanā no izstrādes līdz pat īstenošanas procesam, tostarp tajās dalībvalstīs, kurās tas vēl nav pienācīgi garantēts. Sociālo partneru īpašā nozīme sociālā dialoga struktūrās un procesos būtu pilnībā jārespektē un vienlaikus jāatzīst, ka pilsoniskais dialogs, kurā iesaistīts plašāks ieinteresēto personu loks un aplūkots plašāks tematu klāsts, ir atsevišķs process. EESK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas centienus pavērt iespēju daudzām Eiropas organizācijām sniegt ieguldījumu sociālās politikas jomās, piemēram, caur Eiropas platformu bezpajumtniecības apkarošanai (*EPOCH*). *EPOCH* platformai būtu jāturpina piedalīties Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanas procesā. EESK iesaka veidot arī citas tematiskas platformas atbilstoši šim izmēģinātajam un pārbaudītajam modelim.

3.2. **Sociālo mērķu integrēšana** visās politikas jomās atbilstīgi LESD 9. panta horizontālajai sociālajai klauzulai.

3.3. **Dzimumu līdztiesības integrēšana un noteikšana par prioritāti visā ESTP.** Dzimumu līdztiesība būtu sistemātiski jāintegrē visos 20 ESTP principos, lai sasniegtu politikas rezultātus, kas sniedz labumu ikvienam un novērš pastāvīgu dzimumu nelīdztiesību. EESK ierosina jaunajā Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānā un ar to saistītajos budžetos iekļaut ar dzimumu saistītus rādītājus.

3.4. EESK ar lielu interesi pieņem zināšanai Jaunatnes foruma iniciatīvu iekļaut pārbaudes par ietekmi uz jauniešiem mehānismu, kas sistemātiski vērtētu un nodrošinātu, ka visos politikas pasākumos Eiropas Savienībā tiek ņemtas vērā un efektīvi veicinātas jauniešu sociālās tiesības un labbūtība, tādējādi integrējot jauniešu tiesības un nodrošinot visaptverošu pieeju, lai risinātu dažādās problēmas, ar kurām saskaras jaunieši.

3.5. **Vienkāršot noteikumus, nekaitējot pamatmērķiem**. EESK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas programmu tiesību aktu vienkāršošanai un racionalizēšanai un politikas efektīvākai īstenošanai. Šādas iniciatīvas būtu jāīsteno, neapdraudot to pamatā esošos sociālos mērķus.

3.6. **Saikne ar Eiropas pusgadu**. EESK atzinīgi vērtē to, ka ir veikti pasākumi, lai atzītu un stiprinātu saikni starp ESTP rīcības plānu un koordināciju un ziņošanu, ko nodrošina Eiropas pusgads, kas ir viens no ES sociālekonomiskās pārvaldības sistēmas galvenajiem elementiem. Eiropas pusgads būtu jāizmanto, lai uzlabotu koordināciju un uzraudzītu virzību uz visiem ES mērķiem. EESK atzīst *EPSCO* būtisko nozīmi sociālo rādītāju jomā.

3.7. **ES finansējums Eiropas sociālo tiesību pīlāra mērķiem**. EESK aicina ar nosacījumiem palielināt kopējo resursu piešķīrumu ESF+. Tāpat kā zaļās un digitālās pārkārtošanās gadījumā, kad dalībvalstīm 37 % un 20 % no saviem izdevumiem ir jāpiešķir katrai attiecīgajai savu atveseļošanas un noturības plānu jomai, resursi būtu jāparedz arī darba tirgus un sociālajiem izdevumiem un investīcijām.

([8]) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Enerģētiskās nabadzības apkarošana un Eiropas Savienības noturība – ekonomiskie un sociālie izaicinājumi" (izpētes atzinums pēc ES Padomes prezidentvalsts Čehijas pieprasījuma) (OV C 486, 21.12.2022., 88. lpp.), 1.1. un 1.3. punkts.

3.8. **Fiskālā telpa investīcijām sociālajos izdevumos**. Dalībvalstis nevarēs īstenot ESTP, ja tās nespēs palielināt apjomīgas un koordinētas investīcijas sociālajos izdevumos un sociālajā infrastruktūrā. Tas ir jāatspoguļo Eiropas pusgadā, kas ir nedaudz pielāgots, lai ņemtu vērā ESTP principus. Jāapsver turpmāki pasākumi. EESK vairākkārt ir norādījusi, ka lielākus publiskos ieguldījumus dalībvalstīs var padarīt iespējamus ar līdzsvarota budžeta normu, kas nodrošinātu lielāku elastību budžeta noteikumos ([9]).

3.9. **Sociālie ieguldījum**i. Ņemot vērā, ka sociālo ieguldījumu trūkuma ilgtermiņa izmaksas bieži vien var būt daudz augstākas, EESK atkārtoti uzsver sociālo ieguldījumu daudzējādo pozitīvo ietekmi. Svarīgam ESTP īstenošanas elementam jābūt plašiem un labi izstrādātiem sociālajiem ieguldījumiem, ko papildina strukturālās reformas. Tas var radīt ievērojamus ieguvumus ekonomikas izaugsmes ziņā, pateicoties tās ietekmei uz cilvēkiem un ražīgumu, tostarp spēcīgākām inovācijas spējām, jaunu tehnoloģiju ieviešanai un nodarbinātības iespējām, kā arī iekļaujošai un ilgtspējīgai konkurētspējai.

3.10. **ESTP vajadzību atspoguļojums nākamajā daudzgadu finanšu shēmā (DFS)**. DFS izstrāde ir iespēja atbalstīt ES un dalībvalstu centienus īstenot ESTP, vienlaikus saglabājot uzsvaru uz ES prioritātēm. Tas ietver līdzekļu konsekventu izmantošanu un ESTP atzīšanu par darbības programmu kompasu un par instrumentu, ar ko novērtē strukturālo un investīciju fondu, ESF+ un citu attiecīgo ES budžeta pozīciju ietekmi. Sociālie nosacījumi nodrošinātu, ka projekti aktīvi veicina vispārējo sociālo mērķu sasniegšanu. Ja sabiedrība ir sašķelta, investīcijas drošībā un aizsardzībā ir neefektīvas. Investīciju un reformu sociālajai dimensijai vajadzētu būt neatņemamai drošības programmas sastāvdaļai ([10]). Nedz ES, nedz dalībvalstis nedrīkst riskēt ar nepieciešamajiem sociālajiem ieguldījumiem vai atteikties no tiem, lai palielinātu aizsardzības izdevumus.

3.11. **Sociālo rezultātu pārskata novērtēšana un pilnveidošana**. ESTP īstenošanas pamatā vajadzētu būt darbībām, kas ir izmērāmas un ko papildina pastāvīga uzraudzība, izmantojot sociālo rezultātu pārskatu. EESK aicina precizēt Eiropas pusgadā izmantoto sociālo rezultātu pārskatu. Sociālajiem partneriem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām būtu jāpiedalās šajās debatēs, lai uzlabotu esošos rādītājus un vajadzības gadījumā noteiktu jaunus rādītājus visu ESTP principu un tiesību uzraudzībai ([11]).

3.12. **Sociālās konverģences sistēmas efektīva izmantošana**. Kā instrumentam, ar ko strukturēti kartēt un salīdzināt valstu nodarbinātības un sociālās politikas norises un sekot līdzi, vai sociālā politika tiek pienācīgi īstenota un finansēta, sociālās konverģences sistēma varētu palīdzēt apzināt valstis, kurās pastāv risks, ka tās varētu nesasniegt rezultātus, lai tās tiktu apsekotas padziļināti. Tas ir labāk jāintegrē Eiropas pusgadā, lai mudinātu valdības rīkoties, ievērojot attiecīgus konkrētām valstīm adresētus ieteikumus.

3.13. **"Tālāk par IKP" kā labklājības pasākuma veicināšana**. Lai mērītu sociālo kohēziju, dzīves kvalitāti, iespēju un resursu taisnīgu sadali un mazinātu sociālo un kultūras atstumtību, papildus IKP ir vajadzīgi piemērotāki un visaptverošāki rādītāji. EESK jau ir skaidri norādījusi, ka ES pārvaldības procesā būtu jāpiemēro jauna pieeja, galveno uzmanību pievēršot iedzīvotāju labbūtībai un labklājībai. EESK atbalsta Eiropas sociālo partneru priekšlikumus par jauniem rādītājiem, kas papildinātu IKP sociālajā, ekonomikas un vides jomā ([12]), un ir aicinājusi ieviest rezultātu pārskatu, kas sniegtos "tālāk par IKP" ([13]).

([9]) OV C 227, 28.6.2018., 1. lpp., 1.8. un 3.6. punkts; OV C 327, 12.11.2013., 11. lpp.; OV C 227, 28.6.2018., 95. lpp., 1.4. punkts, OV C 226, 16.7.2014., 21. lpp.; OV C 262, 25.7.2018., 1. lpp., 3.14. punkts un OV C 190, 5.6.2019., 24. lpp., 1.8. punkts, OV C 262, 25.7.2018., 1. lpp., 1.4. punkts, OV C 14, 15.1.2020., 1.-23. lpp., 1.7. un 2.7.2. punkts.

([10]) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas rezolūcija – ES demokrātiskā progresa plānošana: rezolūcija nākamajam likumdošanas pilnvaru termiņam (OV C, C/2024/6861, 28.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6861/oj), 7.3. punkts.

([11]) Rezultātu pārskatā a) trūkst sadalītu datu, kuru pamatā ir dažādas iezīmes, piemēram, dzimums, vecums, etniskā piederība un sociālekonomiskais statuss, kas ļautu efektīvāk novērtēt politikas ietekmi uz dažādām neaizsargātās situācijās esošām grupām; b) nevajadzētu salīdzināt dalībvalstis tikai labāko un sliktāko rādītāju ziņā attiecībā pret ES vidējiem rādītājiem. Tā vietā tajā būtu jāmēra progress salīdzinājumā ar vērienīgiem valstu kvantitatīvajiem mērķiem; c) trūkst rādītāju attiecībā uz galvenajiem aspektiem (piemēram, par darbvietu radīšanu sociālajā ekonomikā neaizsargātām grupām, par sociālo dialogu, darba koplīguma slēgšanas sarunām un darba ņēmēju līdzdalību, par bezpajumtniecību), citi rādītāji ir pārāk ierobežoti (piemēram, personu ar invaliditāti tiesības, nav rādītāja, kas atspoguļotu vairāk nekā nodarbinātības atšķirības); d) pastāv būtiskas atšķirības starp dalībvalstu datu vākšanas procedūrām, un tas nozīmē, ka ir jādara vairāk, lai standartizētu procesus un nodrošinātu savlaicīgus, precīzus un salīdzināmus datus; e) praksē tas joprojām ir pakārtots makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras rezultātu pārskatam politisko prioritāšu ziņā.

([12]) *Supplementing GDP as welfare measure.*

([13]) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "IKP alternatīvas – sekmīgas atveseļošanas un ilgtspējīgas un noturīgas ES ekonomikas ķīla" (pašiniciatīvas atzinums) (OV C 152, 6.4.2022., 7. lpp.).

3.14. **Publiskā iepirkuma procedūru izmantošana**. EESK mudina vairāk uzsvērt publiskā iepirkuma noteikumu potenciālo devumu spēkā esošo ES un valstu darba un sociālo tiesību piemērošanas un izpildes uzlabošanā ([14]). Ar kopīgiem un saskaņotiem ES publiskā iepirkuma tiesību aktu nosacījumiem un noteikumiem būtu jāizbeidz konkurence par viszemākajām cenām un jānodrošina, ka publiskā iepirkuma iestādēm, piešķirot līgumu slēgšanas tiesības, ir pienākums ņemt vērā sociālos un vidiskos kritērijus saskaņā ar ESTP. Tāpēc EESK aicina paplašināt ES iepirkuma direktīvās noteiktās piešķiršanas prasības, iekļaujot tajās sociālos aspektus, tostarp koplīguma sarunas.

Briselē, 2025. gada 18. jūnijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Oliver RÖPKE

([14]) OV C 374, 16.9.2021., 38. lpp., 1.23. un 2.5.3. punkts.

I PIELIKUMS

IETEKME UZ LIKUMDOŠANU

INTEREŠU PĀRSTĀVJU SARAKSTS, NO KURIEM ZIŅOTĀJS IR SAŅĒMIS IEGULDĪJUMU

Šis saraksts ir sagatavots pilnīgi brīvprātīgi, un par to ir atbildīgs vienīgi ziņotājs. Gatavojot atzinumu SOC/822 "Jauns rīcības plāns ESTP īstenošanai", ziņotājs ir saņēmis ieguldījumu no šādiem interešu pārstāvjiem (organizācijām un/vai pašnodarbinātām personām):

European Committee of Regions
Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion of the European Commission
Eurofound
Eurodiaconia
European Trade Union Confederation (ETUC)
Members of the European Parliament
PANTEIA
Social Platform

Komandējums Somijā

Employers' organisations: The Federation of Finnish Enterprises (Suomen Yrittäjät), Confederation of Finnish Industries (EK)
Workers' organisations: Confederation of Unions for Professional and Managerial Staff in Finland (Akava), The Finnish Confederation of Professionals (STTK), The Central Organisation of Finnish Trade Unions (SAK)
Civil society organisations: Into ry (Outreach Youth Work and Workshop Activities), SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health, The Finnish National Organisation of the Unemployed
Public Authorities: Ministry of Education, Ministry of Social Affairs and Health

Komandējums Slovēnijā

Employers' organisations: Association of Employers of Slovenia (ZDS), The Chamber of Craft and Small Business of Slovenia (OZS)
Workers' organisations: Confederation of Trade Unions of Slovenia (PERGAM), Confederation of the Public Sector Trade Unions of Slovenia (KSJS), The Association of Free Trade Unions of Slovenia (ZSSS)
Civil society organisations: Zavod Pelikan, Slovenska univerza za Tretje življenjsko obdobje
Public Authorities: State Secretary of Labour, Family, Social Affairs and Equal Opportunities, State secretary for internationalization, entrepreneurship, development resources and tourism

Atklāta uzklausīšana par tematiem "Jauns rīcības plāns Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanai" un "ES nabadzības novēršanas stratēģija" ([1])

1. paneļdiskusija – Jauns rīcības plāns Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanai

Business Europe
SMEunited
European Trade Union Confederation (ETUC)
Social Platform
Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion of the European Commission
PANTEIA

2. paneļdiskusija – ES nabadzības novēršanas stratēģija

United Nations, Office of the High Commissioner for Human Rights
Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion of the European Commission
Member of the European Parliament
European Network of Public Employment Services
Tilburg University
European Anti-Poverty Network

([1]) https://www.eesc.europa.eu/lv/agenda/our-events/events/joint-public-hearing-new-action-plan-implementation-european-pillar-social-rights-and-eu-anti-poverty-strategy.

II PIELIKUMS

Turpmāk minētie grozījumi ieguva vismaz vienu ceturto daļu nodoto balsu, taču tika noraidīti debatēs (Reglamenta 74. panta 3. punkts):

3. GROZĪJUMS

Iesniedza:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Jauns rīcības plāns ESTP īstenošanai

2.1.7. punkts

Grozīt šādi:

Specializētās nodaļas atzinums	Grozījums
Veicināt piekļuvi apmācībai un mūžizglītībai un investīcijas tajās. EESK jau ir ieteikusi, lai piekļuve pastāvīgai izglītībai un mūžizglītībai tiktu veicināta ***kā ES līmenī atzītas un valstu līmenī nodrošinātas individuālas tiesības ikvienam***. Tas ļaus cilvēkiem neatpalikt no digitālās un mākslīgā intelekta attīstības norisēm[***1***] un tikt galā ar zaļās pārkārtošanās radītajām pārmaiņām darba tirgū. Tas ir īpaši svarīgi cilvēkiem, kuri atrodas vistālāk no apmācības un darba tirgus, tostarp jauniešiem, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu. Eiropas sociālo tiesību pīlāra mērķus nevar sasniegt bez lielākiem publiskā un privātā sektora investīcijām izglītībā un lielākas darba devēju un sociālo partneru apņemšanās palielināt mācīšanos un apmācību darbavietā. Turklāt EESK mudina dalībvalstis izveidot sistēmas, lai sniegtu pietiekamu finansiālu atbalstu dzīves dārdzības segšanai, izmantojot tiesības uz pabalstiem, it īpaši saistībā ar ilgākiem izglītības un apmācības periodiem.	Veicināt piekļuvi apmācībai un mūžizglītībai un investīcijas tajās. EESK jau ir ieteikusi, lai piekļuve pastāvīgai izglītībai un mūžizglītībai tiktu veicināta ***ar mērķi nodrošināt, ka visiem cilvēkiem ir piekļuve kvalitatīvai un iekļaujošai mūžizglītībai visos karjeras un dzīves posmos un pārmaiņu periodos***[***1***]. Tas ļaus cilvēkiem neatpalikt no digitālās un mākslīgā intelekta attīstības norisēm[***2***] un tikt galā ar zaļās pārkārtošanās radītajām pārmaiņām darba tirgū. Tas ir īpaši svarīgi cilvēkiem, kuri atrodas vistālāk no apmācības un darba tirgus, tostarp jauniešiem, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu. Eiropas sociālo tiesību pīlāra mērķus nevar sasniegt bez lielākiem publiskā un privātā sektora investīcijām izglītībā un lielākas darba devēju un sociālo partneru apņemšanās palielināt mācīšanos un apmācību darbavietā. Turklāt EESK mudina dalībvalstis ***apsvērt iespēju*** izveidot sistēmas, lai sniegtu pietiekamu finansiālu atbalstu dzīves dārdzības segšanai, izmantojot tiesības uz pabalstiem, it īpaši saistībā ar ilgākiem izglītības un apmācības periodiem.
	[1] ***SOC/774, 3.2. punkts.***
[1] OV C, C/2023/870, 1.9. punkts, OV C 374, 16.9.2021, 38.–49. lpp., 2.1.7. punkts	***[2]*** OV C, C/2023/870, 1.9. punkts, OV C 374, 16.9.2021, 38.–49. lpp., 2.1.7. punkts

Pamatojums

Attiecībā uz mūžizglītību ierosināts izmantot formulējumu, kura pamatā ir atzinums SOC/774 "Digitālo prasmju un izglītības tiesību aktu kopums". Tā kā apmācības modeļi valstīs atšķiras, jaunu sistēmu lietderības apsvērumi būtu nepārprotami jāatstāj dalībvalstu ziņā.

Balsojuma rezultāts

Par:	95
Pret:	110
Atturas:	5

4. GROZĪJUMS

Iesniedza:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Jauns rīcības plāns ESTP īstenošanai

2.2.1. punkts

Grozīt šādi:

Specializētās nodaļas atzinums	Grozījums
Nodarbinātu personu nabadzības apkarošana. EESK uzskata, ka ievērojami jāsamazina nodarbinātu personu nabadzības riska rādītājs, ko nosaka daudzi faktori. Tam ir vajadzīga holistiska pieeja, ***samazinot nestandarta nodarbinātību***, nodrošinot adekvātu minimālo algu un veicinot labāku pāreju no vienas darbvietas uz citu, uzlabojot darba apstākļus un turpinot ieguldīt apmācībā un prasmju pilnveidē, it īpaši mazāk produktīvās nozarēs. ***ES līmenī jāvirza*** attiecīgas iniciatīvas, lai ***noteiktu kopējus minimālos standartus dalībvalstīs***. EESK aicina pienācīgi īstenot direktīvu par adekvātu minimālo algu.	Nodarbinātu personu nabadzības apkarošana. EESK uzskata, ka ievērojami jāsamazina nodarbinātu personu nabadzības riska rādītājs, ko nosaka daudzi faktori. ***Nodarbinātu personu nabadzība ir sarežģīts problēmjautājums.*** Tam ir vajadzīga holistiska pieeja, ***kas tiek īstenota, sekmējot taisnīgus un dažādus nodarbinātības veidus***, nodrošinot adekvātu minimālo algu un veicinot labāku pāreju no vienas darbvietas uz citu, uzlabojot darba apstākļus un turpinot ieguldīt apmācībā un prasmju pilnveidē, it īpaši mazāk produktīvās nozarēs. ***Šajā saistībā būtu jāapsver*** attiecīgas iniciatīvas, lai ***atbalstītu dalībvalstu un sociālo partneru centienus***. EESK aicina pienācīgi īstenot direktīvu par adekvātu minimālo algu.

Pamatojums

Jāuzsver, ka nodarbinātu personu nabadzība ir sarežģīta parādība un visaptverošā pieejā ļoti liela nozīme ir dažādu nodarbinātības veidu pieejamībai. EESK nav vienojusies par kopēju minimālo standartu noteikšanu ES līmenī, tāpēc formulējumam jābūt niansētākam.

Balsojuma rezultāts

Par:	94
Pret:	128
Atturas:	6

5. GROZĪJUMS

Iesniedza:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Jauns rīcības plāns ESTP īstenošanai

2.2.2. punkts

Grozīt šādi:

Specializētās nodaļas atzinums	Grozījums
Taisnīgu darba apstākļu uzraudzība un nodrošināšana, kvalitatīvu darbvietu radīšana un nedroša darba apkarošana. Šajā jomā jau ir veikti vairāki pasākumi. Būtu jāveic pienācīga īstenošana, juridiskas un administratīvas pārbaudes un izpilde valstu līmenī, lai nodrošinātu, ka darba ņēmējiem ir ***stabilas*** darbvietas, droši darba apstākļi, tostarp attiecībā uz jauniem riskiem darbā, ar pienācīgu ***un paredzamu atalgojumu*** un labi funkcionējošu organizētu viedokļa pārstāvību darbavietā. Ir vajadzīga lielāka apņemšanās pievērsties taisnīgiem un pienācīgiem darba apstākļiem, it īpaši ņemot vērā notiekošo to līgumu dažādošanu, ***no kuriem liela daļa veido nedrošu un nestandarta nodarbinātību***. Tas it īpaši attiecas uz Platformu darba direktīvas īstenošanu un uzraudzību. Lielāks uzsvars jāliek uz kvalitatīvu darbvietu radīšanu, tostarp atbalstot apmācību, kvalifikācijas celšanu, uz jaunām tehnoloģijām balstītu darbvietu un uzņēmējdarbības attīstību. EESK ***ierosina rīcības plānā noteikt papildu "kvalitatīvu darbvietu mērķi" un*** mudina Eiropas Komisiju sadarboties ar sociālajiem partneriem un *Eurofound*, lai analizētu un izstrādātu lietderīgus un īstenojamus rādītājus šajā jomā.	Taisnīgu darba apstākļu uzraudzība un nodrošināšana, kvalitatīvu darbvietu radīšana un nedroša darba apkarošana. Šajā jomā jau ir veikti vairāki pasākumi. Būtu jāveic pienācīga īstenošana, juridiskas un administratīvas pārbaudes un izpilde valstu līmenī, lai nodrošinātu, ka darba ņēmējiem ir ***ilgtspējīgas*** darbvietas, droši darba apstākļi, tostarp attiecībā uz jauniem riskiem darbā, ar pienācīgu atalgojumu***, pārredzamiem un prognozējamiem algu noteikšanas mehānismiem*** un labi funkcionējošu organizētu viedokļa pārstāvību darbavietā. Ir vajadzīga lielāka apņemšanās pievērsties taisnīgiem un pienācīgiem darba apstākļiem, it īpaši ņemot vērā notiekošo līgumu dažādošanu, ***kuros pienācīgi ņemtas vērā darba ņēmēju un darba devēju vajadzības***. Tas it īpaši attiecas uz Platformu darba direktīvas īstenošanu un uzraudzību. Lielāks uzsvars jāliek uz kvalitatīvu darbvietu radīšanu, tostarp atbalstot apmācību, kvalifikācijas celšanu, uz jaunām tehnoloģijām balstītu darbvietu un uzņēmējdarbības attīstību. EESK mudina Eiropas Komisiju sadarboties ar sociālajiem partneriem un *Eurofound*, lai analizētu un izstrādātu lietderīgus un īstenojamus rādītājus šajā jomā.

Pamatojums

Tā vietā, lai atsauktos uz "stabilām darbvietām", būtu jākoncentrējas uz darba ņēmēju nodarbināmības nodrošināšanu. Attiecībā uz līgumu dažādošanu vajadzētu izteikties pozitīvākā, līdzsvarotākā un konstruktīvākā veidā. Visbeidzot nav notikusi vienošanās ierosināt papildu mērķi attiecībā uz "kvalitatīvām darbvietām". Turklāt var atsaukties nevis uz pārredzamām algām, bet uz ESTP 6. principā minēto, proti, "[v]isas algas nosaka pārredzamā un paredzamā veidā, saskaņā ar valsts praksi un ievērojot sociālo partneru autonomiju".

Balsojuma rezultāts

Par:	93
Pret:	125
Atturas:	5

7. GROZĪJUMS

Iesniedza:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Jauns rīcības plāns ESTP īstenošanai

2.2.5. punkts

Grozīt šādi:

Specializētās nodaļas atzinums	Grozījums
Jaunu risku novēršana darbā, pamatojoties uz apspriešanos ar sociālajiem partneriem. Uzlabota veselības aizsardzība darbā padara uzņēmumus konkurētspējīgākus. Tas attiecas arī uz jauniem riskiem un psihoemocionālās veselības problēmām, it īpaši saistībā ar jauno tehnoloģiju izmantošanu. EESK ***iesaka nodrošināt tiesības būt bezsaistē, kas ne tikai aizsargā darba ņēmējus, bet arī var palielināt ražīgumu. EESK aicina Eiropas Komisiju ierosināt direktīvu*** par ***psihosociālajiem riskiem. Tajā būtu jānosaka saistoši pienākumi identificēt psihosociālos riskus, veicot pienācīgus riska novērtējumus*** un ***iesaistot darba ņēmējus*** un ***arodbiedrības***. Jaunus riskus rada arī klimata pārmaiņas, un jāpievēršas jautājumam par darbu ekstrēmās temperatūrās.	Jaunu risku novēršana darbā, pamatojoties uz apspriešanos ar sociālajiem partneriem. Uzlabota veselības aizsardzība darbā padara uzņēmumus konkurētspējīgākus. Tas attiecas arī uz jauniem riskiem un psihoemocionālās veselības problēmām, it īpaši saistībā ar jauno tehnoloģiju izmantošanu. EESK ***atkārtoti atbalsta ierosinājumu Komisijai sākt neleģislatīvu iniciatīvu*** par ***psihoemocionālo veselību darbā*** un ***par psihosociālo risku novēršanu darbā atbilstoši ES stratēģiskajam satvaram par drošību*** un ***veselības aizsardzību darbā no 2021. līdz 2027. gadam.*** Jaunus riskus rada arī klimata pārmaiņas, un jāpievēršas jautājumam par darbu ekstrēmās temperatūrās.

Pamatojums

EESK nav vienojusies par to, ka ir vajadzīgi tiesību akti par psihosociālajiem riskiem. Tāpēc Komitejai būtu jāpauž atbalsts attiecībā uz ierosinājumu Komisijai sākt neleģislatīvu iniciatīvu par psihoemocionālo veselību darbā un par psihosociālo risku novēršanu darbā atbilstoši ES stratēģiskajam satvaram par drošību un veselības aizsardzību darbā no 2021. līdz 2027. gadam. Turklāt, kā norādīts vairākos EESK atzinumos, nav vienošanās par darba ņēmēju likumīgajām tiesībām būt bezsaistē.

Balsojuma rezultāts

Par: 93

Pret: 127

Atturas: 2

8. GROZĪJUMS

Iesniedza:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Jauns rīcības plāns ESTP īstenošanai

2.2.6. punkts

Grozīt šādi:

Specializētās nodaļas atzinums	Grozījums
Uzlabot jauniešu nodarbinātības iespējas un nodarbinātības kvalitāti. EESK ir vairākkārt aicinājusi nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret jauniešiem darba tirgū[1], tostarp ***novēršot riskus***, kas saistīti ar ***nestandarta darbu, kurš savukārt saistīts ar paaugstinātu nenoteiktību, tostarp*** piespiedu nepilna laika ***un pagaidu nodarbinātību***. ***Rīcības*** plānā būtu jāpievēršas jauniešu, it īpaši jauniešu, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu***[2]***, nodarbinātības situācijai dažādos aspektos, piemēram, pārejai no izglītības uz nodarbinātību, vajadzībai pēc kvalitatīvām darbvietām un atbilstošai sociālajai aizsardzībai, kas spēj aizsargāt jauniešus pat periodos, kuros viņi nestrādā. ***Saistībā ar ierosināto Stažēšanās direktīvu*** EESK ***aicina izstrādāt spēcīgu juridisku iniciatīvu, kas nodrošinātu, ka stažieri, kuri veic darbu, nav izslēgti no darba ņēmēju tiesību piemērošanas jomas.***	Uzlabot jauniešu nodarbinātības iespējas un nodarbinātības kvalitāti. EESK ir vairākkārt aicinājusi nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret jauniešiem darba tirgū[1], tostarp ***aizsargājot pret riskiem***, kas saistīti ar piespiedu nepilna laika ***darbu***. ***Vispārīgs satvars vienlīdzīgai attieksmei, kas jānodrošina nodarbinātībā un profesijā, ir izveidots ar mērķim joprojām atbilstošo Padomes Direktīvu 2000/78/ES[2]. Ņemot vērā gan darba ņēmēju, gan darba devēju daudzās vajadzības attiecībā uz pagaidu darbu, rīcības*** plānā būtu jāpievēršas jauniešu, it īpaši jauniešu, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, nodarbinātības situācijai dažādos aspektos, piemēram, pārejai no izglītības uz nodarbinātību ***un uzņēmējdarbību***, vajadzībai pēc kvalitatīvām darbvietām un atbilstošai sociālajai aizsardzībai, kas spēj aizsargāt jauniešus pat periodos, kuros viņi nestrādā. EESK ***arī atbalsta ieteikuma par stažēšanos pārskatīšanu***.

Specializētās nodaļas atzinums	Grozījums
[1] OV C 293, 18.8.2023., 48.–57. lpp.***; Workers' Rights for the XXI century (European Youth Forum, position paper 12/2024).***	[1] OV C 293, 18.8.2023., 48.–57. lpp.
[2] ***https:// www.youthforum.org/policy-library/youth-guarantee-how-to-support-young-people-finding-a-pathway***.	[2] ***SOC/721, OV C 293, 18.8.2023., 48.–57. lpp., 5.1. punkts.***

Pamatojums

Saistībā ar vienlīdzīgu attieksmi ierosināts atsaukties uz Direktīvu 2000/78 par nediskrimināciju nodarbinātības jomā un uz dokumentā SOC/721 izteikto paziņojumu (minēts arī 8. zemsvītras piezīmē). Turklāt būtu jānorāda uz darba ņēmēju un darba devēju vajadzībām attiecībā uz pagaidu darbu, kā arī uz to, cik svarīgi ir pievērsties arī pārejai uz uzņēmējdarbību. Nav konsensa attiecībā uz aicinājumu iesniegt spēcīgu leģislatīvu iniciatīvu par stažēšanos. Tā vietā būtu jāpauž atbalsts Padomes ieteikuma par stažēšanos pārskatīšanai. Visbeidzot zemsvītras piezīmē pievienotā atsauce ietver daudzus Jaunatnes foruma iesniegtus tālejošus priekšlikumus, kas šā atzinuma sagatavošanas gaitā tā arī nav tikuši pienācīgi apspriesti.

Balsojuma rezultāts

Par:	90
Pret:	131
Atturas:	4

9. GROZĪJUMS

Iesniedza:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Jauns rīcības plāns ESTP īstenošanai

2.2.7. punkts

Grozīt šādi:

Specializētās nodaļas atzinums	Grozījums
Pasākumi attiecībā uz cilvēkcentrētu mākslīgo intelektu. Ņemot vērā MI sistēmu un jaunu topošo tehnoloģiju plašo potenciālu, ir vajadzīga pieeja, kas ļautu novērst negatīvas	Pasākumi attiecībā uz cilvēkcentrētu mākslīgo intelektu. Ņemot vērā MI sistēmu un jaunu topošo tehnoloģiju plašo potenciālu, ir vajadzīga pieeja, kas ļautu novērst negatīvas

Specializētās nodaļas atzinums	Grozījums
sekas, kuras šo tehnoloģiju izmantošanas dēļ varētu rasties darba ņēmējiem. ***Ar leģislatīvām iniciatīvām būtu jānovērš nepilnības darba ņēmēju tiesību aizsardzībā darbavietā un jānodrošina, ka visu cilvēka*** un ***mašīnas mijiedarbību laikā*** kontroli saglabā cilvēks***[1]***. ***[1] EESK atzinums "E. Letta ziņojuma un M. Draghi ziņojuma par ES vienotā tirgus darbību un konkurētspēju novērtējums"***, 10.3.	sekas, kuras šo tehnoloģiju izmantošanas dēļ varētu rasties darba ņēmējiem. ***Ir svarīgi nodrošināt, lai MI izstrādē, ieviešanā*** un ***izmantošanā vienmēr tiktu ievērots princips "***kontroli saglabā cilvēks***"***.

Pamatojums

Ierosināts saglabāt tekstu vispārīgākā līmenī un atsaukties uz nepieciešamību nodrošināt, lai MI izstrādē, ieviešanā un izmantošanā vienmēr tiktu ievērots princips "kontroli saglabā cilvēks".

Balsojuma rezultāts

Par: 90

Pret: 130

Atturas: 5

10. GROZĪJUMS

Iesniedza:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Jauns rīcības plāns ESTP īstenošanai

2.3.1. punkts

Grozīt šādi:

Specializētās nodaļas atzinums	Grozījums
Sīki izstrādāti priekšlikumi ir iekļauti citos EESK atzinumos, pirmkārt, atzinumā SOC/829 par tematu "ES nabadzības apkarošanas stratēģija". Minētais ietver pasākumus, ar kuriem paredzēts: — stiprināt vispārējos centienus palielināt nodarbinātības iespējas, iespēcinot un aizsargājot neaizsargātas grupas;	Sīki izstrādāti priekšlikumi ir iekļauti citos EESK atzinumos, pirmkārt, atzinumā SOC/829 par tematu "ES nabadzības apkarošanas stratēģija". Minētais ietver pasākumus, ar kuriem paredzēts: — stiprināt vispārējos centienus palielināt nodarbinātības iespējas, iespēcinot un aizsargājot neaizsargātas grupas;

Specializētās nodaļas atzinums	Grozījums
— apkarot nabadzību bērnu un jauniešu vidū, pilnībā īstenojot Garantiju jauniešiem un Garantiju bērniem, tostarp veicot pienācīgas investīcijas kvalitatīvos, cenas ziņā pieejamos un piekļūstamos bērnu aprūpes pakalpojumos;	— apkarot nabadzību bērnu un jauniešu vidū, pilnībā īstenojot Garantiju jauniešiem un Garantiju bērniem, tostarp veicot pienācīgas investīcijas kvalitatīvos, cenas ziņā pieejamos un piekļūstamos bērnu aprūpes pakalpojumos;
— cīnīties pret nabadzību vecumdienās, sociālo atstumtību un vientulību un nodrošināt, ka pensiju reformas, kuru pamatā ir finansiālā ilgtspēja, ***neapdraud*** vecāka gadagājuma cilvēku dzīves līmeni;	— cīnīties pret nabadzību vecumdienās, sociālo atstumtību un vientulību un nodrošināt, ka pensiju reformas, kuru pamatā ir finansiālā ilgtspēja, ***nesamērīgi neietekmē*** vecāka gadagājuma cilvēku dzīves līmeni;
— nodrošināt vispārējas nozīmes pakalpojumus – publiskos, privātos un sociālos uzņēmumus – ar mērķtiecīgām investīcijām;	— nodrošināt vispārējas nozīmes pakalpojumus – publiskos, privātos un sociālos uzņēmumus – ar mērķtiecīgām investīcijām;
— ***lai izveidotu ESTP "cenas ziņā pieejamu mājokļu mērķi" un apkarotu bezpajumtniecību,*** veicināt dalībvalstu rīcībpolitikas, ar kurām nodrošina piekļuvi sociālajiem mājokļiem un palīdzībai mājokļu jomā tiem, kam tā vajadzīga;	— veicināt dalībvalstu rīcībpolitikas, ar kurām nodrošina piekļuvi sociālajiem mājokļiem un palīdzībai mājokļu jomā tiem, kam tā vajadzīga***, ņemot vērā arī cenas ziņā pieejamu mājokļu nepieciešamību, un ar kurām apkaro bezpajumtniecību***;
— nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi enerģijai un ***garantēt*** energoapgādes drošību par pieņemamām cenām;	— nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi enerģijai un ***nodrošināt*** energoapgādes drošību par pieņemamām cenām;
— atjaunot un stiprināt *AccessibleEU*[1].	— atjaunot un stiprināt *AccessibleEU*[1];
[1] OV C 486, 21.12.2022., 88.–94. lpp., 1.1. un 1.3. punkts.	[1] OV C 486, 21.12.2022., 88.–94. lpp., 1.1. un 1.3. punkts.

Pamatojums

Ierosināts tekstu niansēt, jo nav notikusi vienošanās par jaunu mērķi attiecībā uz cenas ziņā pieejamiem mājokļiem.

Balsojuma rezultāts

Par:	88
Pret:	134
Atturas:	5

14. GROZĪJUMS

Iesniedza:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Jauns rīcības plāns ESTP īstenošanai

3.8. punkts

Grozīt šādi:

Specializētās nodaļas atzinums	Grozījums
Fiskālā telpa investīcijām sociālajos izdevumos. Dalībvalstis nevarēs īstenot ESTP, ja tās nespēs palielināt ***apjomīgas*** un koordinētas investīcijas sociālajos izdevumos un sociālajā infrastruktūrā. Tas ir ***jāatspoguļo*** Eiropas pusgadā, kas ir nedaudz pielāgots, lai ņemtu vērā ESTP principus. ***Jāapsver*** turpmāki pasākumi***. EESK vairākkārt ir norādījusi, ka lielākus publiskos ieguldījumus dalībvalstīs var padarīt iespējamus ar līdzsvarota budžeta normu, kas nodrošinātu lielāku*** elastību ***budžeta noteikumos[1]***. ***[1] OV C 227, 28.6.2018., 1. lpp., 1.8. un 3.6. punkts; OV C 327, 12.11.2013., 11. lpp.; OV C 227, 28.6.2018., 95. lpp., 1.4. punkts, OV C 226, 16.7.2014., 21. lpp.; OV C 262, 25.7.2018., 1. lpp., 3.14. punkts un OV C 190, 5.6.2019., 24. lpp., 1.8. punkts, OV C 262, 25.7.2018., 1. lpp., 1.4. punkts, OV C 14, 15.1.2020., 1.–23. lpp., 1.7. un 2.7.2. punkts.***	Fiskālā telpa investīcijām sociālajos izdevumos. Dalībvalstis nevarēs īstenot ESTP, ja tās nespēs palielināt ***pienācīgas*** un koordinētas investīcijas sociālajos izdevumos un sociālajā infrastruktūrā***, vienlaikus nodrošinot finansiālo dzīvotspēju un ilgtspēju***. Tas ir ***atspoguļots*** Eiropas pusgadā, kas ir nedaudz pielāgots, lai ņemtu vērā ESTP principus. ***Būtu jāapsver*** turpmāki pasākumi***, lai izmantotu Stabilitātes un izaugsmes paktā paredzēto*** elastību.

Pamatojums

Tekstā būtu jāatsaucas uz pašreizējām elastības iespējām, kas paredzētas Stabilitātes un izaugsmes paktā, kā arī jāņem vērā finansiālā dzīvotspēja un ilgtspēja.

Balsojuma rezultāts

Par:	92
Pret:	127
Atturas:	8

15. GROZĪJUMS

Iesniedza:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822

Jauns rīcības plāns ESTP īstenošanai

3.10. punkts

Grozīt šādi:

Specializētās nodaļas atzinums	Grozījums
ESTP vajadzību atspoguļojums nākamajā daudzgadu finanšu shēmā (DFS). DFS izstrāde ir iespēja atbalstīt ES un dalībvalstu centienus īstenot ESTP, vienlaikus saglabājot uzsvaru uz ES prioritātēm. Tas ietver līdzekļu konsekventu izmantošanu un ESTP atzīšanu par darbības programmu kompasu un par instrumentu, ar ko novērtē strukturālo un investīciju fondu, ESF+ un citu attiecīgo ES budžeta pozīciju ietekmi. ***Sociālie nosacījumi nodrošinātu***, ka projekti aktīvi veicina vispārējo sociālo mērķu sasniegšanu. Ja sabiedrība ir sašķelta, investīcijas drošībā un aizsardzībā ir neefektīvas. Ieguldījumu un reformu sociālajai dimensijai vajadzētu būt neatņemamai drošības programmas sastāvdaļai[1]***. Nedz ES, nedz dalībvalstis nedrīkst riskēt ar nepieciešamajiem sociālajiem ieguldījumiem vai atteikties no tiem, lai palielinātu aizsardzības izdevumus.***	ESTP vajadzību atspoguļojums nākamajā daudzgadu finanšu shēmā (DFS). DFS izstrāde ir iespēja atbalstīt ES un dalībvalstu centienus īstenot ESTP, vienlaikus saglabājot uzsvaru uz ES prioritātēm. Tas ietver līdzekļu konsekventu izmantošanu un ESTP atzīšanu par darbības programmu kompasu un par instrumentu, ar ko novērtē strukturālo un investīciju fondu, ESF+ un citu attiecīgo ES budžeta pozīciju ietekmi. ***Tādējādi tiktu nodrošināts***, ka projekti aktīvi veicina vispārējo sociālo mērķu sasniegšanu. Ja sabiedrība ir sašķelta, investīcijas drošībā un aizsardzībā ir neefektīvas. Ieguldījumu un reformu sociālajai dimensijai vajadzētu būt neatņemamai drošības programmas sastāvdaļai[1].
[1] EESK rezolūcija, 18.9.2024., 7.3.	[1] EESK rezolūcija, 18.9.2024., 7.3.

Pamatojums

Nav nepieciešams šajā atzinumā salīdzinoši pretstatīt izdevumus un sociālos ieguldījumus.

Balsojuma rezultāts

Par:	90
Pret:	129
Atturas:	8

16. GROZĪJUMS

Iesniedza:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822

Jauns rīcības plāns ESTP īstenošanai

3.14. punkts

Grozīt šādi:

Specializētās nodaļas atzinums	Grozījums
Publiskā iepirkuma procedūru izmantošana. EESK mudina vairāk uzsvērt ***publiskā iepirkuma noteikumu*** potenciālo devumu spēkā esošo ES un valstu darba un sociālo tiesību piemērošanas un izpildes uzlabošanā[1]. ***Ar kopīgiem un saskaņotiem ES publiskā iepirkuma tiesību aktu nosacījumiem un noteikumiem būtu jāizbeidz konkurence par viszemākajām cenām un jānodrošina, ka publiskā iepirkuma*** iestādēm***, piešķirot līgumu slēgšanas tiesības, ir pienākums*** ņemt vērā sociālos un vidiskos kritērijus ***saskaņā ar ESTP. Tāpēc EESK aicina paplašināt ES iepirkuma direktīvās noteiktās piešķiršanas prasības, iekļaujot tajās sociālos aspektus, tostarp koplīguma sarunas.***	Publiskā iepirkuma procedūru izmantošana. EESK mudina vairāk uzsvērt potenciālo devumu***, ko*** spēkā esošo ES un valstu darba un sociālo tiesību piemērošanas un izpildes uzlabošanā ***var sniegt pašreizējo publiskā iepirkuma noteikumu īstenošana***[1]. ***Šie noteikumi jau tagad paver*** iestādēm ***iespēju risināt sabiedriskas nozīmes uzdevumus un publiskajā iepirkumā*** ņemt vērā sociālos un vidiskos kritērijus ***[2]***
[1] OV C 374, 16.9.2021., 38.–49. lpp., 1.23. un 2.5.3. punkts.	[1] OV C 374, 16.9.2021., 38.–49. lpp., 1.23. un 2.5.3. punkts**.** ***[2] Sk., piemēram, Komisijas paziņojumu "Sociāls iepirkums — rokasgrāmata sociālo apsvērumu ietveršanai publiskajos iepirkumos (2. izdevums)" (https://ec.europa.eu/docsroom/documents/45767?locale=lv)***

Pamatojums

EESK plāno izstrādāt īpašu atzinumu INT/1092 "Eiropas publiskā iepirkuma tiesiskā regulējuma pārskatīšana" (paredzēts pieņemt 2025. gada decembrī). Tāpēc šajā atzinumā nevajadzētu skart jautājumus, kas saistīti ar publiskā iepirkuma direktīvu pārskatīšanu. Vienlaikus būtu jāatzīst iespējas, kas jau tagad paveras saskaņā ar spēkā esošajiem publiskā iepirkuma noteikumiem.

Balsojuma rezultāts

Par:	92
Pret:	130
Atturas:	5